

REDACTIUNEA,
 Administrația și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se returnează
Inserate
 se primesc la Administrația
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena la M. Dukas Nachf.,
 Max. Angenfeld & Emmeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. O-
 pelik Nachf., Anton Orpelik.
 În Budapesta la A. V. Gölber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII. Erzsébet-körút)
 Prețul inserțiilor: o serie
 garmond pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tarif și invo-
 lă. — **REGULAMEN** pe pagina
 8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungarie:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.-ul de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.-ul de Duminică 3 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate ofi-
 cile poștale din țară și din
 afară și la d-nii colecători.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrația, Piața mare
 lângă Inul Nr. 30, etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 pliar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 87.

Brașov, Miercuri 22 Aprilie (5 Maiu)

1909.

O nouă îndrumare economică?

II.

Să luăm câteva ocupațiuni specifice românești și din cele mai uzuale. Așa de exemplu cultura vitelor și pe irarii noștri oieri și mari economi de vite și viitorul lor. Actualmente și țărănul nostru simplu prin contactul și exemplul luat de străini a învățat și a început să se îndeletnicească și el cu cultura rațională a vitelor roșii de rasa Pinzgau, ca mai bune de lapte și pentru îngrășare, și deci mai bănoase și mai căutate decât rasa de câmpie cea veche indigenă, și mulți din ei țin chiar, să aibă și să crească vite originale și de rasă pură. Cu toate acestea dintre conducătorii băncilor noastre de la poalele muntelui — Marginenimea întreprinzătoare — nu s'a găsit nici unul, nici o singură bancă românească, care pentru deplina lor valorizare să înjghebeze o *lăptărie ori cășărie cooperativă*, fie jos în sate, fie sus în munte, care totodată să servească de model, ca instrucțiune, un fel de *școală-fermă-model* pentru a scoate și forma la ea buni baci și *cășari* români cu cunoștințe și experiențe tehnice moderne. Aceasta ar fi fost și în favorul acelei asociațiuni, dar și în favorul celor ce i-ar fi imitat. Era oare un mare lucru o astfel de întreprindere de cooperatiune și peste puterile unei singure bănci, ca să le avanseze pe 2—3—4 ani 5—10.000 coroane pentru prima instalare și capital circulator suficient? În schimb pe lângă afacerile ei, pe lângă un control serios absolut sigur se mai putea forma sub conducerea unui specialist 10—15 tineri cu câte 1—2 clase gimnaziale în fiecare vară și sezon de muncă, cari să fie în stare să poarte o contabilitate în partidă simplă ori dublă și cari să-și găsească apoi ocupațiuni și câștig acasă în satul lor și pe lângă părinții și neamurile lor. Dar bacii noștri, pe cari îi avem, trebuie să-și înceapă cariera lor, întâi ca *mănători și ciobănași* de sterpe etc. și sunt formați după principiul că, dacă ai vedea cum se fabrică brânza — dar numai la dânsii — n'ai mai mânca din ea niciodată.

În altă regiune, de exemplu în Țara Vinului cu podgorii vii de deal renunțate, poate că era nimerit și nu prea greu pentru o bancă două de a înflința o pepinieră de vițe americane pe 2—4—6 jugere catastrali pentru speculațiune, în care fii de podgoreni și de țărani, absolvenți ai școalelor noastre confesionale, să învețe altoitul viței și cultura sistematică a viilor altoite, ca să-și replanteze și dânsii acasă viile distruse de filoxeră, eventual să se poată angaja la alții ca buni vieri și muncitor de vii, cari încă sunt foarte bine plătiți și mult căutați.

Ce plasare a capitalurilor lor putea fi mai bună și mai sigură pentru bănci decât aceasta?

Munca pe terenul cultural și economic de peste 50 de ani trecuți a adus lucrurile acolo, că azi nu ai un

singur *agronom* format, pe care să-l angajezi ca conferențiar ori profesor de agricultură pe la seminar și școlile preparandiale, dar advocați și candidați de advocați ai cu sutele! Noi Românii avem peste un milion de jugere de păduri și munți și n'ai silvicultori români nici cât să-i numeri pe degetele dela mână și n'ai pe cine să pui în fruntea unei întreprinderi de exploatarea unei păduri mai mari! Și cine a condus oferirea de stipendii și ajutoare ale tinerimei, dacă nu Veneratele și măritel-Consistoare?!

Iată deci 3 cariere, care de care mai bănoase, dintre ocupațiunile principale ale poporului nostru, și în care și-ar putea găsi ocupațiune și câștig la sine acasă mii și mii de familii române. Apoi în timpul și epoca colonizărilor, când se da asalt mării proprietăți din mijlocul poporului nostru, noi să cerem întâi binecuvântarea arhiepiscopului și aprobarea Ven. Consistoriu, până să ne putem mișca din loc și să putem înjgheba ori încheia o transacțiune, care de cele mai multe ori se înjghebează între patru ochi și întârzierea de 2—3 oare poate zădărnici totul! „Pisica cu clopoței nu prinde șoareci” zice proverbul. Autorul acestor rânduri pe timpul începutului comasărilor, a mers de 3 ori la R. D. Vicar pentru aprobarea unei transacțiuni cu statul, în baza căreia în schimbul a 32 jugăre ale bisericii și școlii avea să se dea bisericii și școlii române dreptul de cărciumărit dimpreună cu cărciuma erarială din comună, (de care statul avea mare nevoie). A fost însă totdeauna refuzat, și în urmă chiar apostrofat de către Sântia Sa să nu mai umble înzădar, căci Ven. Consistoriu nu aprobă. Firește lucrul a rămas baltă, iar peste 5—6 ani dreptul de cărciumărit a fost rescumpărat cu 53,000 fl. iar cărciuma cu curtea ei azi valorează 10.000 fl. așa că cele 32 jugăre s'ar fi plătit cu 2000 fl. jugărul. Iată un cas ca multe altele. Cei locali vor cunoaște și știu să aprecieze totdeauna mai bine lucrurile și împrejurările, decât cei din depărtare, și de multe ori formalitățile omoară fondul.

La situațiunea interioară.

Astăzi sosește Maj. Sa Monarchu nostru la Budapesta și mâne vor veni la rând audiențele acelor politicieni, dela cari Maj. Sa voește să se informeze asupra situației, ca să poată aduce hotărârile decisive pentru desnodământul crizei.

Nu puțin senzație face pretutindeni discursul, ce l'a ținut Sâmbătă sara dep. cercului interior al Budapestei, faimosul fost ministru Geza *Polonyi* într'o adunare a alegătorilor săi. *Polonyi* a prezentat ideile și planurile sale de desnodământ, ca fiind comunicate cu autorizarea lui *Wekerle*. Intre altele spuse, că în cercurile competente ungare s'a alcătuit un program de desnodământ, care țânțește, ca într'un chip oarecare să se stabilească între partidele ce fac parte din coaliție, fie în forma unei fuziuni, fie în altă formă, o legătură durabilă și pentru viitor.

Punctele acestui program destăinuit de *Polonyi* ar fi: 1) Suspendarea cesțiunii

băncii până la 1917. 2) Neamănata începere cu plățile în bani gata. 3) Regularea cesțiunilor militare pe baza limbii regimentului și a modificării steagurilor și a emblemelor. 4) Executarea reformei electorale, fără pluralitate. 5) Înființarea unei linii de vamă interioare între Ungaria și Austria pentru anul 1917. Dările directe să fie cu totul separate. Încă de acum să se facă pregătiri pentru tratatele comerciale exterioare, etc. *Polonyi*, se știe, este un mare adversar al lui *Andrassy* și aderenții acestuia pretind, că prin vorbirea lui ar fi adus într'o penibilă situațiune pe *Wekerle*.

Înțelegerea junilor turci cu macedonenii. Din Salonice se anunță că junii turci au ajuns la o perfectă înțelegere cu toate organizațiunile revoluționare din Macedonia atât cele bulgare cât și cele grecești și sârbești. Toate organizațiunile au dat de altfel cel mai mare concurs acțiunii junilor turci, fără de care ei nu ar fi putut reuși în întreprinderea lor.

Situația școalelor confes. gr. or. din arhiepiscopie.

În rapoartele publicate în ziarul nostru despre decursul ședințelor sinodului arhiepiscopiei, s'a spus că sinodul a luat la cunoștință raportul consistoriului în cesțiunea școalelor confesionale din arhiepiscopie, care raport conține multe *detalii îngrijitoare*. Având acum la îndemână acest raport, lăsăm să urmeze părți din el, în care se da expresiune acestei îngrijiri și se espune în genere atitudinea ce a observat-o consistorul din Sibiu în cesțiunea școalelor confesionale:

În unele părți ale arhiepiscopiei noastre, zice raportul, *organele de inspecțiune ale statului au pornit o adevărată goană în contra școalelor confesionale*, așa încât consistoriul arhiepiscopiei s'a văzut necesitat a cere întervenirea d-lui ministru de culte și instrucțiune publică, pentru a pune stavilă acestor porniri distrugătoare. Învățătorii școalelor noastre confesionale, chiar și dela acele școale, cari nu au ajutor de stat, au fost trași în cercetare disciplinară și *pedepsiți fără încunoștințarea și conlucrarea consistoriului*, ca for competent disciplinar, iar când am protestat în contra acestei procederi, ni-s'a răspuns din partea d-lui ministru, că în sensul §. 24 art. de lege XXVII din 1907, de către interesele statului sunt periclitare, disciplina învățătorilor, cu abatere dela dispozițiile §-lui 23, se poate face prin organele statului, fără conlucrarea forului disciplinar bisericesc.

În situațiunea aceasta consistorul sub nrul 645 din 23 Ianuarie a. c. a adresat d-lui ministru o remonstratiune principială, dovedind, că disciplina învățătorilor confesonari pe motivele cuprinse în §. 22 lit. a) și b) este prematură și de astădată imposibilă de executat. Răspuns la remonstratiunea noastră încă n'am primit, dar trebuie să constatăm, că hiperzelul organelor de stat în timpul din urmă s'a mai domolit. Într'un grad mai intensiv s'a manifestat pornirea aceasta în comitatele: Făgăraș, Târnava-mare, Turda-Arieș, Cluj și Hunedoara.

Din cele esperiate rezultă în mod incontestabil faptul, că ingerința organelor statului nu se poate delătura prin împrejurarea, că o comună bisericescă asigură din mijloacele proprii competențele învățătoresci. Constatarea aceasta a avut de urmare apoi, că multe din comunele noastre bisericesti, cari imediat după intrarea legii în vigoare au decretat susținerea școlii confesionale și acoperirea tuturor

competințelor din mijloacele proprii, au revenit asupra chestiunii și reasumând decisiunile anterioare, au cerut încuviințare pentru a petiționa după ajutor de stat. Consistorul a ajuns la convingerea că sleirea tuturor izvoarelor de venit din parochii și îngreunarea credincioșilor prin repartisarea de sume mari nu asigură scopul pentru care se fac, prin urmare nu s'a mai opus acestui curent.

Vederile consistorului arhiepiscopiei normative în lucrarea dezvoltată pentru asigurarea școalelor confesionale s'au cristalizat în următoarele: 1. Fiecare comună bisericescă are să-și susțină și mai departe școala confesională, având a se îngriji în prima linie, ca edificiul școlar să fie adus în stare corăspunzătoare și să fie provăzut cu mobilierul necesar și succesive cu recușitele de învățământ prescrite de lege. 2. La fasonarea venitorilor pentru acoperirea competențelor învățătoresci fiecare comună bisericescă, fără a impune credincioșilor sarcini nouă și eventual insuportabile, să prestez numai atâta, cât poate, respective suma, cu care până acum a contribuit. 3. Acele comune bisericesti, cari fără storfări esagerate, sau cari dispun de acoperirea bugetară suficientă să contribuie la completarea salariilor și cuincuenalelor învățătoresci din mijloacele proprii, și dacă e posibil cât mai în grabă. 4. Toate acele comune bisericesti, cari nu dispun de mijloacele necesare, să contribuie cu sumele de până acum, iar pentru acoperirea competențelor la suma prescristă de lege să petiționeze după ajutor de stat. 5. Ar mai fi categoria acelor comune bisericesti, cari din considerații diferite, sau de teamă, că nu vor primi ajutor de stat, s'au declarat pentru susținerea școlii confesionale, solicitând ajutor din centru

(Va urma.)

Tratatul comercial cu România. *Correspondența ungară* publică câteva dispozițiuni necunoscute până acum ale tratatului de comerț încheiat la 23 Aprilie a. c. cu România. Așa cele mai însemnate vămi industriale, la cari s'a făcut o reducere în tariful vamal al României, sunt: Celuloză brută 5 lei (înainte 8 lei), celuloză ghilită (înălbătită) 8 lei (12), ape minerale naturale 0.1 (3), cuie de potcovit 18 (24), cleiu de oase 20 (30), doage (cioplițe) 0.05 (2), acid carbonic lichid 15 (20), acid de piatră iadului 16 (25), peatră de plută și cărămizi 5 (20), pietrii de granit și bazalt naturale crude 0.3 (0.4), țigle 5 (2). Mașinile agricole vor fi supuse aceleiași vămuiri ca și celelalte mașini. *Pălăriile țărănești din Ardeal*, cari până acum treceau sub numele de *pălării fine de păsă* și cari erau vămuite cu 800 lei, vor fi de aci încolo vămuite numai cu 250 lei. Cărbunii de Petroșeni, cari până acum erau vămuți cu 0.06 lei, vor fi supuși aceleiași vămuiri ca și cărbunii de peatră. Thermalitul va fi vămuit în loc de 7 numai cu 2 lei.

Contingentul de carne tăiată de vite importată din România în Austro-Ungaria se va împărți în următorul mod după anii cât durează tratatul:

Fie cornute: În anul I 10,000 bucăți, în al II-lea 12,000, în al III-lea 15,000, în al IV-lea 20,000, în al V-lea 22,000, în al VI-lea 25,000, în al VII—IX-lea 35,000 capete.

Porci: În anul I 50,000, în al II-lea 60,000, în al III-lea 70,000, în al IV—VI-lea 90,000 și în al VII—IX-lea câte 120,000 de porci.

Oi: În fiecare an câte 100,000.

Socotind mijlocia în acești nouă ani, cât durează tratatul încheiat, contingentul vitelor tăiate, cari se vor importa la noi din România se evaluează la 23,000 capete de vite cornute și 90,000 porci. Contingentul în tratatul comercial ce l'a fost

incheiat monarchia noastră cu Sârbia înainte de izbucnirea conflictului, s'a urcat la 35,000 vite cornute și 70,000 porci.

Evenimentele din Turcia.

Cercurile oficiale turcești sunt în măsură mare preocupate de destinația susținerii actualului cabinet în fruntea țării. Tratatul în direcția aceasta continuă. Mulți sunt de părere, că în situațiunea dată ar fi la loc numirea unui ofițer înalt, cu autoritate mare, în postul de mare vizir. O astfel de persoană agreeată ar fi comandantul militar al Constantinopolului, Sefket Paşa, care stăpânește momentan situația.

Intr'aceea tribunalul militar continuă cu arestările, cercetările și condamnările aderentilor ex-sultanului Abdul Hamid. Ziarele trecute au fost condamnate la moarte un colonel, un major și 9 soldați.

Turburările din Asia mică. Agenția Stefan afliă din Alexandria, că a sosit aci comandantul trupelor însărcinate a restabili ordinea în provinciile Asiei mici și că a dat ordine severe pentru reprimarea turburărilor. Măcelurile la Lacede au reînceput la 26 Aprilie încetând în ziua de 28. Acuma liniștea este restabilită în acea localitate. După știri oficiale ar fi fost 7000 victime. Alexandretta este acum liniștită. Zilnic sosesc aci numeroși fugari dinspre Antiohia.

Revolta unor soldați la Pera. — În noaptea spre Duminecă s'au auzit la Pera focuri de pușcă venind dinsepe ministerul de marină. Duminecă dimineața, această clădire a fost înconjurată militărește și un număr mai mic de ofițeri și câteva sute de soldați au fost duși sub escortă la Sтамбуl. Se asigură că s'au răsvrătit câțiva soldați pentru că cereau să fie trimiși la vetrele lor, terminându-și timpul de serviciu militar. Alții cer reducerea serviciului militar la trei ani. Incidentul de altfel nu pare periculos. Probabil e vorba numai de una din obișnuitele răsvrățiri ale soldaților reținuți sub arme.

Sosirea unor voluntari la Salonic. Trei vapoare turcești au sosit din Constantinopol la Salonic cu mai multe mii de voluntari, printre cari legiunile lui Pannița, Sandansky și Cernapejew. Au fost primiți cu entuziasm. Au mai sosit la Salonic 702 prizonieri, printre cari comandantul Tahir-paşa, generalul de divizie Mahmed Arif, un medic privat al Sultanului, 27 eunuci și 4 vagoane obiecte de îmbrăcăminte pentru ex-sultanul și haremul său.

Abdul Hamid și creștinii în Orient.

Sub acest titlu profesorul de universitate Eduard Sachan, directorul seminarului pentru limbile orientale din Berlin, publică în „N. Fr. Pr.” un interesant, articol din care estractem următoarele:

Chalifatul este ca împărăția germană o instituție străveche. El s'a înființat la 8 Iunie 632, când Abu Bekie a luat reprezentarea, care va să zică Chalifatul trimisului lui Dumnezeu, Mohamad. E deci cu mult mai vechiu, decât împărăția germană, care a fost inaugurată la Crăciunul anului 799 în biserica Sf. Petru. Chaliful este însă nu numai împărat ci împărat și papă într-o persoană și acest fapt trebuie să-l avem înaintea ochilor, dacă voim să pricepem, ce însemnează pentru milioanele

lumei mohamedane, cele ce se petrec azi la Bosfor.

Sultanul a căzut în luptă, ergo, e nedrept și toată lumea aruncă cu pietri după el. Ba știrile mai nouă spun, că parlamentul l'a depus. Ce lucru neparlamentar și neconstituțional! D-nii deputați și senatori turci n'au învățat încă, că un parlament nu poate nici să tragă în cercetare pe domnitorul constituțional, nici să-l depună, ci cel mult poate să refuze guvernului său bugetul și astfel să-l silească să abdică, cum au făcut Norvegienii cu regele lor.

Nu trebuie omul însă să se lase a fi zăpăcit în judecata sa prin ura cea grozavă și mare, ce se descarcă azi asupra Sultanului. Să cercetăm deci puțin. Cine ar fi în drept să arunce cu pietri asupra celui căzut?

Sultanul Abdul Hamid s'a suit pe tron într'un timp, când imperiul turcesc a început să-și piardă din teritoriul său pe la graniță. Cu toate acestea Sultanul a știut să țină la olaltă dela 1876—1909 colosalul imperiu. A fost neobosit în a-l apăra în contra intereselor creștine, ce năvăleau asupra-i din toate părțile și l'a apărât într'un mod, care, având în vedere marile greutăți ale poziției sale, i-a creat în Europa creștină renumele unui politician distins. Fără îndoială că întregul corp diplomatic din Pera i-ar da unanim acest testimoniu.

Inimicii Sultanului din lumea Islamului erau cu deosebire în două deosebite tabere. Un fanatism islamit extrem se progăta în mănăstirile Africii de Nord ca și în Mecca și se lăstește de aci pretutindeni. Aceste cercuri sunt cu totul incapabile de o judecată politică. Ei învață istoria și geografia lor cel mult din câte un compendiu al evului mediu și n'au nici idee de puterea ce stă la spatele unui simplu călător european, unu consul, la spatele unei singure corăbii europene. În ochii acestor fanatici sultanul Abdul Hamid era un slăbănog, care se pleca și încovăia înaintea Europei necredincioase, pe când ar fi trebuit s'o răstoiască cu sabia credinței.

A doua tabără a inimicilor lui consta din studenții tineri, cari își căutau cultivarea lor în Europa creștină, mai cu seamă în Paris, și apoi din ofițeri, cari fuseseră comandați de către preafințul lor beliduce să facă serviciul în armatele creștine. Și aceste cercuri ale tinerilor turci sunt curat mohamedane și nu voesc să știe nimic de creștinism, ar voi însă să introducă ordinea și puterea, ce-au cunoscut în statele creștine ale Europei, în propria lor patrie și ei voesc să susțină imperiul otoman, și se deosebesc de sultan numai în alegerea mijlocilor lor. Amândouă taberile, Panislamitii și tinerii turci, dacă vor contempla lucrurile liniștit, nu pot să nu recunoască lui Abdul Hamid, că el s'a luptat timp îndelungat și neobosit și nu fără succes pentru islam și contra creștinismului. În judecata istoriei el va trăi mai departe ca unul din cei mai mari principii ai Islamului, ca unul din cei mai mari apărători ai lui, poate ca cel din urmă mare Sultan al Osmanilor și cel din urmă mare Chalif.

Indată după ce sultanul Abdul-Hamid s'a suit pe tron, a dat o constituție la 23 Decembrie 1876, a suspendat-o însă earăși după câteva luni și a domnit de aci încolo ca autocrat din creștet până'n tălpi. De sigur că și astăzi încă pentru un stat,

compus din atâtea elemente disparate și centrifugale, este autocrația singura formă de stat posibilă. Abdul Hamid însă, în culmea puterii sale a uitat învățătura de aur de a ținea măsură. Inchipuirea sa de cezar l'a făcut să creadă, că el însuși poate să știe tot mai bine ca toți ceilalți. El toate afacerile le concentră în mâna sa, toate le făcea însuși, miniștri ajunseră niște organe subordonate de executare a poruncilor sale. În urma aceasta ambasadorii marilor puteri creștine, când ei vreau să ceară sau să pretindă ceva, nu se mai adresau la miniștri, ci direct la sultanul, mai bine zis la secretarii săi privați İzzet și Tahsin. Sultanul nu știa să-și aleagă oamenii și așa ajunse excelentul mareșal Mukhtar Paşa, căruia Abdul Hamid i-a dat titlul de Ghazi, adică învingător al creștinilor, pentru învingerile ce le-a raportat în anul 1877 contra Rușilor în Armenia. Dar nu l'a suferit în apropierea sa, ci a trimis pe acest bărbat, care putea fi un bun sfătuitor și sprijinitor al lui, ca comisar al Porții în Cairo, unde își petrecea zilele fără ocupațiune.

Pe lângă îngâmfarea sa l'a cuprins pe Abdul Hamid și alt fruct al clemenței de cezar, neîncrederea și ideea fixă, că e persecutat și l'a făcut să întocmească un sistem de spionajie și de prigonire, care era o mare calamitate, mai ales pe capul orașelor mai mari din Turcia vestică, cari în comerțul cu Europa simțeau trebuința de a avea pressă și libertatea cuvântului. Din aceleași îndemnuri rele au izvorât și persecuțiunile creștinești. Dacă Sultanul are neîndoios merite pentru Islam, întrebați numai odată pe creștinii orientali, cum judecă asupra lui. Ofițerii săi mohamedani l'au răsturnat, dar oare supușii săi creștini nu au mai multă cauză de a arunca cu pietri în Sultanul căzut?

(Va urma)

Congresul studentesc român.

„Uniunea studenților români” publică următorul comunicat general oficios:

Stadiul în care au ajuns lucrările pentru organizarea congresului studentesc la Iași se prezintă astfel: între studențimea din țară, menită în primul rând să îngrijească de reușita congresului, domnește o armonie perfectă. Luând în considerare împrejurarea aceasta precum și faptul că se lucrează deja din vreme și pe temeiul sigur, fără mistificări, fără grabă, avem convingerea că de astă-dată congresul studentesc nu numai se va ținea, ci reușita lui va întreci toate așteptările. Din partea studențimii din România se lucrează în trei direcții: pentru propagandă, pentru stabilirea programului și pentru organizarea faptică a congresului, pentru rezolvirea chestiilor materiale.

Cât privește propaganda pentru congres, „Uniunea studenților români” și-a luat însărcinarea să o facă, și încătrivește studențimea de sub stăpânire austro-ungară. Spre scopul acesta „Uniunea” a și luat toate măsurile necesare, expediând de mai bine de o săptămână apelurile și scrisorile sale către studențimea din Austro-Ungaria. Din răspunsurile pe cari le-a primit delegatul „Uniunii” se vede, că ideea congresului a fost primită cu însuflețire de contrații din Austro-Ungaria și se poate prevedea o aflută

mare la congres. Societățile studentești de peste munți au fost invitate să trimită listele membrilor cari participă la congres, delegatului „Uniunii studenților români”, Mircea R. Șirianu, Strada Bozianu 4, București. Corespondența cu frații din Austro-Ungaria și întreținerea legăturilor cu acești frați cade în sarcina „Uniunii studenților români”, care și-a luat angajament special în privința aceasta. Ca să asigure adărea fraților de peste munți și ca înțelegerea să se facă și verbal, „Uniunea” va trimite pe reprezentantul ei în Ungaria să ia și ultimul aviz al fraților de acolo.

Ajungând deja lucrările pentru congres în stadiul când se impune o organizare faptică și o stabilire a programului, studențimea din București și cea din Iași au luat măsuri pentru conducerea congresului. O comisiune a societăților „Uniunea studenților români” și „Avântul” au fost în săptămâna aceasta la Iași, unde s'au stabilit următoarele:

Congresul studentesc se va ținea la 15, 16, 17 și 18 August, stil vechiu, la Iași. Se vor alege două comitete centrale de organizare și conducere, unul la București celălalt la Iași, comitete cari vor pregăti, organiza și supraveghea congresul. Comitetul dela Iași va avea sarcina primirii și găzduirii studențimii, iar cel dela București va organiza masele studentești și le va conduce la Iași. Suntem în pozițiunea de a face cunoscut că Marți la 21 Aprilie st. v. (4 Maiu st. n.) amândouă comitetele vor fi constituite. În comitetul de conducere și organizare din București vor intra: Președintele, Vicepreședintele și o parte din membrii comitetului societății generale autorizate „Uniunea studenților români”, președintele societății „Avântul”, președintele societăților studenților în: Drept, Litere, Medicină, Știință și farmacie, în total 12 membrii. Odată constituite, cele două comitete vor proceda la stabilirea programului și vor lua toate măsurile ca congresul să se țină.

„Uniunea studenților români.”

STIRILE ZILEI.

— 21 Aprilie v.

Avansamentul în armata comună. În lista înaintărilor făcute în armata comună de prima Maiu st. n. găsim pe următorii ofițeri și funcționari militari români. La rangul de căpitan au fost înaintați următorii locotenenti din trupa infanteriei: Toma Manciu (reg. 81.), Corneliu Crăstean (62), Titu Cernăuțean (64) și Alexandru Carapet (reg. 41). — La rangul de locotenent: sublocotenentii Stefan Cojocariu (reg. 41), Alexandru Lupean (reg. 2), Gustav Humița (reg. 82), Alexandru Simon (2), Vasile Zernovean (82), Vasile Bancescu (63), George Rimbaș (51), transferat la reg. 63 și Nicolae Sasu la reg. 50. — La rangul de sublocotenent: aspiranții de ofițeri: Aurel Gimboșiu (51), Alexandru Trica (31), C. Damian (reg. 2), Stefan Găvrilă (bat. de vân. 23), Valeriu Doctor (51), Stefan Strota (31) și Stefan Pop (62). — La armata artileriei: La rangul de locotenent: sublocotenentul Albert Schian. Medici de regiment au fost numiți medicii-locotenenti Dr. Ioan de Dan (reg. 2 de husari) și Dr. Eugen Curta (reg. 2 de husari). Oficial la administrația militară a fost numit ace

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Moda pacifismului.

Ca să faci un bilanț pentru chestiunea păcii universale, trebuie să faci socoteala tuturor „aranjamentelor”, tuturor acordurilor și tratatelor de arbitraj, cari au avut loc între diferite state.

În acești doi ani din urmă s'au încheiat tratate de arbitraj între cel puțin 50 de state, dar când cauți și cercetezi, afli că aceste tratate s'au încheiat între state, cari sunt prea departe ca să poată avea vre-un conflict, fie între state, cari sunt prea deosebite unul de altul prin înțindere și putere, ca să nu le fie rușine să se bată.

S'ar putea zice chiar, că fiecare putere care se respectă are în programul său politic un anumit număr de tratate de arbitraj pe fie-care an. Acesta ar fi un articol din programul politic al ministerului de externe.

La o nouă conferință la Haga pacifiștii încercați, umanitariștii purecați de prin ascunzișurile fondurilor secrete, ar avea să facă o comunicare pentru tratatele de arbitraj încheiate de statele, cari i-au hrănit înainte de congres. Iar vre-unul sin-

cer dintre acești pacifiști, cari însă n'a fost trimis de patria lui, se va bucura de aceste semne, cari „promit” vremuri mai bune și va ține un discurs. În care va preamări ziua care va aduce odată (odată) pace între popoarele, cari la urma urmei n'au și n'au avut niciodată nimic unul cu altul.

Sistemul acordurilor însă se urmează și atunci când o putere europeană vrea, pentru vre-un câștig mărunț, să-și vază acțiunile crescute. Închee deci un tratat de arbitraj și fiindcă cu europenii nu se încurcă, aleargă în Africa sau în America de sud, intră în tratative cu vre-un stat pustiu (fără armată și bogăție) sau cu vre-un stat în agonie și de voie de nevoie îl face să încheie tratat de arbitraj.

Nu se știe dacă a mai rămas pe rotogolul pământului vre-un stăuleț neputincios, care să nu fi făcut „pace” cu o mare putere europeană.

Austro-Ungaria a încheiat tratat de arbitraj cu Statele-Unite, astfel că pe de o parte monarhia noastră nu se poate teme, ca armata americană să răvnească vre-odată la stăpânirea Bosniei și Herțegovinei, iar pe de altă parte Americanii pot pe viitor să exploateze liniștită aurul lor din California fără să se mai îngrijească de cătanele noastre.

Și totuși chiar acest tratat de arbitraj pare a fi o cinste pentru Austro-Ungaria, căci Rusia și Germania au refuzat să facă același lucru.

Un tratat de arbitraj, care dovedește că ideile pacifiste s'au copt în sânul societății și în capul guvernăntilor, este acel încheiat între Danemarca și vecinele sale Svedia și Norvegia.

Dar aceste, desi sunt semne serioase și îmbucurătoare, sunt prea rare — așa că tot sistemul minciunii va mai stăpâni încă multă vreme în pacifism. Trebuie să stăpânească, fiindcă societatea omenească nu se schimbă în 10 sau 20 de ani. Pacifismul o însă la modă și toată lumea e pacifistă. Pacifist e reprezentantul politice de clasă, pacifist e politicianul ordinar, escroc, falit, în sfârșit toți acei, cari voiesc să ocupe roluri însemnate în politică.

Dar guvernele monarhiei noastre ar putea să încheie tratate de arbitraj încă cu o putere, care le-ar rămâne vecinic credincioasă: cu supușii de limbi deosebite. Ar fi să se încheie între guvernăntii și între guvernăntii următorul tratat de arbitraj de un singur articol, în care ar zice stăpânitorii:

Art. unic. Nu vom trece nici odată peste hotarele noastre.

Adecă pe românește ar veni cam așa:

Nu ne vom atinge nici odată de cultul vostru; nu ne vom amesteca în afacerile voastre bisericești fie la Caransebeș, fie la Oradea fie la Sibiu. Renunțăm odată pentru totdeauna la Burdea, la Moldovan și la Siegescu și la toți trădătorii, cu cari o fi să vă mai bată Dumnezeu („Severinul” și „Ungaria”) se sistează odată cu conducătorii lor).

Vom respecta libertatea învățământului vostru național, consfințită prin constituție. Vom face în fiecare sat școală pe limba poporului, gimnaziu în fiecare centru și cel puțin o universitate pentru fiecare limbă.

Vom respecta, conform constituțiunii, drepturile limbilor în administrație și justiție.

Dar până atunci monarhia noastră va mai avea să încheie multe tratate de arbitraj cu antipozii din America și cu Negrii din Africa.

De bunăseamă multe dintre puterile europene puteau să mai adăoge încă un tratat de arbitraj la activul lor. E vorba de împărăția Coreei, care a fost înghițită de Japonezi fără să fi putut încheia un singur tratat de arbitraj cu vre-unul din statele Europei pacifiste.

R. C.

sistul Ioan Hurbean, iar practicant aspirantul Emil Foruțu.

Teatru de diletanți în Brașov. Vineri seara la 24 April st. v. se va da în sala *Redulei* reprezentația teatrală anunțată cu concursul soților Bărsan. Marele succes, pe care artiștii l-au avut Duminecă la Sibiu e o garanție pentru publicul nostru. Se va juca: »O căsătorie neașteptată«, comedie într'un act, *Jertfa*, admirabila dramă într'un act a d-lui Miculescu, unul dintre succesele din stagiunea aceasta ale Teatrului Național, precum și *Carmen Saeculare*, poemul dramatic al d-lui Anghel și Iosif, în care soții Bărsan au niște creații recunoscute de toată lumea artistică și de toată presa din București, fără deosebire. Suntem siguri că publicul nostru va veni la această unică reprezentație, dând astfel încă odată dovadă de felul cum știe să prețuiască adevăratele talente, ridicate din mijlocul lui. Biletele se vând la *librăria Gazelei*, începând de azi, și în seara de reprezentație la cassa teatrului.

Adunarea generală a reuniunii române de cântări din Brașov. Eri s'a ținut în sala cea mare a gimnaziului român adunarea generală a reuniunii române de gimnastică și cântări, în care comitetul a prezentat rapoartele sale despre anul de activitate 1907/8. Din vreo 90 de membri activi și spriginitori ai Reuniunii au luat parte la adunarea abia 30 membri, în majoritate d-șoare. Adunarea a fost deschisă de președintele Dr. V. Saftu printr'un discurs mai lung, în care și-a expus experiențele făcute în timp de 12 ani, de când a intrat în șirul membrilor activi ai reuniunii. A insistat deosebi asupra experiențelor triste făcute în ultimii doi ani, când pe lângă toate demersurile făcute de către comitetul reuniunii, indiferentismul societății culte din Brașov s'a manifestat în măsură tot mai mare, până când în cele din urmă comitetul s'a văzut nevoit a întrerupe activitatea reuniunii de cântări în anul de activitate 1908/9.

Trecându-se la ordinea de zi s'a dat cetire raportului comitetului, raportului de casă și raportului comisiunii revizuitoare. Adunarea a luat la cunoștință toate rapoartele, a aprobat întru toate demersurile comitetului și i-a votat absolutul. Din cauza numărului mic al membrilor prezenți adunarea a abstat dela alegerea noului comitet și a hotărât, ca în luna Septemvrie, când se începe un nou an de activitate, să se convoace o nouă adunare generală, în care să se hotărască definitiv asupra viitorului reuniunii. Cu convocarea și pregătirea acestei adunări s'a încredințat vechiului comitet, care a fost rugat să conducă până la acel termen agendele reuniunii.

Asupra decursului adunării de eri vom insista în unul din numerii viitori mai pe larg.

Promoțiune. Din Cluj ni se comunică că d-l Sever Dan, doctor în științele politice, a fost promovat în 1 Mai st. n. la universitatea din Cluj și la gradul de Dr. juris. Felicitările noastre!

»Acum §. 173.« Sub titlul acesta apăruse în nrul 204 din anul trecut al ziarului nostru un raport semnat de d-l Sever Dan despre decursul procesului ziarului »Țara Noastră«, în care redactorul d-l O. Grita a fost osândit de curtea cu jurați din Cluj, la 6 luni închisoare. Pentru publicarea acestui raport ni s'a făcut, precum am anunțat la timpul său, în două rânduri perchezitiile din partea judelei de instrucție și poliției din Brașov, iar zilele trecute a fost ascultat de judele de instrucție din Cluj și d-l Dr. Sever Dan. Procurorul din Târgul-Mureșului a găsit acumulate în raportul d-lui Dan, precum ni se comunică, nu mai puțin decât — 4 delict, zi: patru delict și anume: a) Delictul agitației, b) Ațătare în contra instituțiilor legale ale țării, c) Preamărirea unei pedepse și ca pupază pe colac d) Informare falsă și tendențioasă a publicului cetitor....

Dela curtea regală română Regele și Regina României au plecat eri cu un tren special la Sinaia. Suveranii români vor sta acolo vreo două săptămâni și apoi vor pleca la Karlsbad, unde regele Carol va urma o cură.

Impăratul Germaniei în Viena. Vizita împăratului Wilhelm la Viena e acum definitiv stabilită pe ziua de 14 Mai. Impreună cu împăratul va sosi și împărăteasa Germaniei. La dorița Maj. Sa'e Monarhului nostru se va face Suveranilor germani o primire splendidă. Primarul Vienei Dr. Lueger va bineventa la gară pe împărat, dând expresiune mulțumitei populației pentru nizuințele împăratului Wilhelm în favorul susținerii păcii. Părechea imperială germană va petrece în Viena până a doua zi la amiazi.

O deputațiune monstră de învățători la Kossuth. Zilele aceste se va prezenta la ministrul Kossuth o deputațiune de 2000 învățători, pentru a-i cere și pentru învățătorii favorul de a călători pe trenurile statului cu prețul de jumătate.

O școală de pictură bisericească. La mănăstirea Cetățula din apropierea Iașilor se va înființa cu începere dela 1 Iunie v. un atelier de pictură bisericească, pe lângă care se va alipi și o școală de pictură. În acest scop metropolitul Moldovei a cerut starețului dela mănăstirea Neamț să întrebă pe călugării mai tineri, cari ar avea dorița să urmeze cursurile acestei școli.

Gramofonul întrebuințat în școală. În amfiteatrul liceului Lazăr din București s'a făcut zilele aceste o interesantă experiență. Din inițiativa d-lui profesor Candrea, elevii claselor superioare au fost puși să facă exerciții de pronunție la limba franceză, după gramfon. Bunăoară, mai mulți elevi ceteau pe rând bucăți franțuzești, în versuri; iar apoi gramfonul recita de mai multe ori bucățile, într'o impecabilă franțuzească. Astfel elevii erau în măsură să-și însușească toate subtilitățile de pronunție. Au asistat la această experiență, pe lângă profesorii liceului, mai multe studențe la litere, profesoare secundare și d-nii Theodoru, secretarul general al ministerului școalelor, și Dr. H. Botescu, ajutor de primar al Capitalei.

O expoziție de jucării. În »Newman-Galerie« din Londra se va deschide zilele acestea o expoziție de jucării, destinată să reprezinte fazele de dezvoltare a jucăriilor din timpurile cele mai vechi până în prezent. Piesa cea mai interesantă și tot deodată cea mai veche este o mică bucătărie de păpuși dintr'un lemn vechiu, ros de mulțimea anilor; i se atribue o vechime de 3000 ani și a fost găsită într'o groapă egipteană. Bucătăria a fost probabil un obiect de joc al unei prințese din Egipt; la moartea ei părinții i-au pus în mormânt și jucăria. Interesante sunt și jucăriile fabricate de copii săraci. Ele redau foarte bine sufletul copiilor și diferitele manifestări ale fantaziei lor. Prin simplitatea lor sunt în contrast cu casele de păpuși moderne și luxoase, în cari răsună clopoțele electrice, luminează lămpi incandescente și nu sunt uitate nici aparatele mici de telefon.

Propuneri curioase făcute Sultanului Abdul-Hamid. Se spune că fostul stăpânitor al Turciei a primit în ultimul timp mai multe sute de telegrame din diferite părți ale lumii. Multe din aceste telegrame sunt din America și din Anglia de la marii impresari, cari oferă Sultanului condițiuni strălucite pentru a face un turneu în jurul lumii. Un impresar american a oferit lui Abdul-Hamid 50.000 lire pe săptămână pentru a se arăta în public cu tot haremul său, și în costumele originale turcești. Sultanul este foarte amărât de aceste propuneri ireverente. El se mângăie însă cu telegramele primite din Asia-Mică și India, în care i se arată sentimente de părere de rău și respect.

Din carnetul unui forestier.

— De sub Copaci. —

VI.

Ce va să zică un inginer sylvic, care este rolul și însemnătatea activității lui în evoluția progresivă a societății omenesci, din cele de până aci — cred — pentru oricine este mai mult decât învederat, așa că așa putea deja să tac mulcom.

Rolul inginerilor în genere în viața societății zi de zi merge înainte crescând în toate statele civilizate. Ca o pildă bă-

tătoare la ochi las să urmeze o mică statistică a frecvențării politechnicilor austrieci:

Politehnicul	1900/901	1907/8
	semestrul de iarnă	
Viena	2243	2901
Graz	395	693
Praga, german	588	1030
Praga, boem	1278	2541
Brün ger.	425	666
» boem	137	411
Lemberg	760	1493
Total :	5826	9736

Cel mai suprem nivel și l-au esoparat inginerii azi în Statele-Unite, Anglia și Franța, unde o problemă actuală de emancipare a tehnicilor nu mai există, fiind deja rezolvată. Dar da, este actuală chestiunea tehnică în celelalte state, chestiune, care nu numai în Ungaria așteaptă urgent să fie deslețată, dar în dimensiuni cu mult mai largi amenință cu adevărată forță elementară la porțile mării Germanii, și în Austria. Căci ceea ce constituie adevăratul progres cultural al unei țări și națiuni, au pregătit și creat apostolii culturii: tehnicii. *Rieder*, profesor la politehnicul din Charlottenburg (lângă Berlin) astfel s'a exprimat despre chemarea tehnicilor: »Viitorul va fi al acelei culturi, care este capabilă să destăce marile probleme sociale ale timpurilor, să pună în mișcare de muncă corăspunzătoare valoarea sale toate forțele vitale ale poporului și pe acestea după merit să le ducă la isbândă; al acelei culturi va fi viitorul, care se pricepe mai bine să pună fundament nu numai datorinței generale de apărare, dar și deobligământului general de muncă«.

Impăratul german Wilhelm a enunțat la inaugurarea doctoratului în științele tehnice, că marea problemă socială cu deosebire tehnică sunt chemați să o deslege. Ear un mare bărbat de stat al Englezilor, *Chamberlain*, a emis acea profetie, că n viitor soartea popoarelor, dezvoltarea națiunilor n'o s'o determine bărbății de stat de azi, diplomații, nici conducătorii militari, ci tehnicii.

Tehnicii crescute așa zicând pe bază matematică, conștiențioși până la un fir de păr, punctuali în îndeplinirea datorințelor și activității lor, simțul de echitate pasionat și obiectivitatea infiltrată în ei nobilizează în privința etică viața publică. În concurența universală a timpului de azi este atât de crăncenă sbaterea pentru existență, încât trebuie necondiționat să devină predominantă în societate energia alcătuitoare secundată de perseverență cu renitență și punctualitate matematică. Și deoarece acestea toate le poate intruchipa tehnicul cult, lui îi compete rolul hegemonic în activitatea socială și economică publică.

Știm că astă toamnă cu ocaziunea alegerii de primar orașenesc în Mannheim, conform usului esistent, era să se aleagă la acest post un bărbat diplomat în științele juridice. Blum a protestat printr'o prelegere foarte interesantă ținută la societatea inginerilor din Baden, demonstrând, că asta este numai o superstiție absurdă de 100 ani, și nimic altceva decât un »obicei rău«. Astăzi, când întreaga viață se bazează așa zicând pe cestiuni și afaceri tehnice, este imposibil a menține și mai departe, ca iuriști și alți încălcători pe paragrafe rigide să-și spună votul ultim decisiv în cestiuni curat tehnice. Interesul cardinal al publicului este ca specialiștii să conducă afacerile orașenești, iar nu diletanții. Astfel interesul public este identic cu al inginerilor Scurtă vreme ne desparte de momentul, când »superstiția de 100 ani« și »răul obiceiului o să se transforme.

Dar nu numai în viața orașelor ci și în fruntea administrației comitatelor și a statului le revine tehnicilor un rol însemnat. Că și în Ungaria încep a cuceri aceste idei, o știu mai bine aceia, cari au

urmărit zelos debaterile budgetului de astă iarnă în parlamentul ungar. Deputatul L. Halász prezentase într'o vorbire a sa o întregă literatură despre sporirea înspăimântătoare a proletariului cu diplome, decât care nu există o altă criză mai deplorabilă și mai primejdieasă. Un distins ziarist E. Cserhâti, reflectând la asta, constată că în vreme ce în Austria cad pe 100 tehnici 120 juriști, în Ungaria la 100 tehnici se vin 560 iuriști. La universitățile și academiile de drept maghiare d. e. în 1902 erau înscriși 6590 ascultători, în 1906 deja 7260; pe atunci la politehnicul Iosif din Budapesta în acelaș timp a scăzut dela 1680 la 1300 numărul ascultătorilor. Dacă luăm în considerare și elevii dela școalele (medii) speciale de industrie lângă tehnici, atunci în Ungaria cad pe 100 de inși 240 iuriști, în Austria din contră numai 30 iuriști. Ca să se salveze situația, de ce n'ar putea fi și inginerii primpretori, subcomiți, când deja avem fișpani chiar și miniștri ingineri? zise acel deputat. S'ar zice, că asta ar aduce cu sine o superfluență de tehnici. Nu. Inginerul pregătit pentru cariera administrativă, de nu va mai încăpea acolo, n'o să devină proletar pentru că află teren în industrie sau chiar în străinătate, d. e. în Anglia, Rusia unde inginerii de Ungaria sunt mult căutați; pe de altă parte iuristul, dacă nu-și câștigă post, e constrâns a-și deschide cancelarie de avocat, care clasă deja este hyperindopată, încât constituie o adevărată catastrofă socială.

ULTIME ȘTIRI.

București, 4 Mai. D-l Anton Mocsonyi de Foen, care, însoțit de d-nul Dr. George Dobrin, a petrecut aici 8 zile, s'a reintors eri sara acasă. Tânărul Mocsonyi a venit în capitală, ca să mulțumească în persoană regelui Carol pentru condolența adresată familiei, din incidentul morții mult regretatului Alexandru Mocsonyi. Fiind însă Regele bolnav, d-l Mocsonyi n'a putut fi primit în audiență decât de regeș, care l'a invitat să viziteze în cursul verii Castelul Peleş din Sinaia.

Berlin, 4 Mai. A sosit știrea că toată *Anatolia* s'a răscolat. Dacă nu se vor lua măsuri grabnice și energice de la centru, poate fi periclitată din nou liniștea Constantinopolului. Și între Albanezi crește mișcarea. *Albania nu vrea să recunoască pe Mohamed V.* și cere aplicarea deplină a legii Seriatului.

Colonia, 4 Mai. »Kölnische Zeitung« află din Viena, că principele moștenitor Francisc Ferdinand cu ocaziunea audienței, ce a avut-o la dânsul ministrul președinte Wekerle, i-a făcut acestuia aspre reproșuri pentru politica lui de până acum, prin care partidul independent s'a întărit și mai mult. Principele moștenitor a declarat în acelaș timp, că nu vrea să știe de nici o concesiuue. Wekerle a recunoscut, că partidul independent este un mare pericol pentru monarhie. El a căutat, să convingă pe principele moștenitor pe de altă parte, că numai prin politica lui se va putea paraliza acțiunea partidului independent. Sunt indicii, că Wekerle a reușit să convingă pe principele moștenitor, deoarece proiectul lui în privința rezolvării crizei se află acum pe primul plan.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl.	1/2 litru - fl.
Boipatak	12 "	" "
Maidl	15 "	14 "
Borhegy	16 "	14 "
Baross	17 "	14 "
Előputak	16 "	14 "

Fehérkő	16 "	14 "
Felsőrakos Mária	16 "	14 "
Káson Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	16 "	14 "
Repati	15 "	14 "

Borszék	28 "	22 "
Sztojka	28 "	22 "
Boholt	28 "	22 "
Hargitta	26 "	22 "
Székely-Selters	26 "	22 "

La cumpărare de 25 sticle liberăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public. Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale.

Dela librăria „GAZETEI” Braşov
se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Table listing books for sale with authors like Răzvanu, Bărsan, Negoescu, Slavici, Sandu Aldea, Razetti, Mera, Cioflec, Livescu, Lecca, Popp Vasilie, Sudoveanu, Alexandrescu, Brătescu, Bolintineanu, Negruții, Constanța Hodoș, Ispirescu, Gorun, Leca, Pann, Negoescu, Livescu, Jules Brun, Urechia, Dauș, Alexandri, Iorga, Popovici Aurel, Petrescu N. Petra, Smara, Boureanu, Alexandri, Bratescu, Alexandrescu, Bolintineanu D., Creangă, Beldiceanu, Eminescu, Filimon, Negruzii, Odobescu, Cunțan Maria, Chendi Ilarie, Grigorovitză, Hodoș Constanța.

Table listing books for sale with authors like Iorga, S. Nădejde, Speranță, Tănăsescu, Slavici, A. O. Maior, Elena Farago, Bolcaș, Ciocârlan, Iosif St. O., Manolache Holda, Iules Brun, Coșbuc, Caragiali, Al. Florini, Iosif, Moruzi, H. Petrescu, Ciura, Stelian Kusu, Bărsan Z., Bontescu, Carmen Silva, Delatissima, Gârlean Emilgar, Flamaron, Genlis, Sandu Aldea, Scrobot Carol, Scurtu Aurel, Teodor, Paul Augustin, Rutenisarea Bucovinei, Rosetti.

Cursul la bursa din Viena. Din 3 Maiu n. 1909. Table listing exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and railway bonds.

Se caută la d. N. IORGA, Județul Prahova, România, o fată ca de 15—17 ani pentru îngrijirea copiilor și ajutor la curățitul odăilor. Sunt preferate acelea care pot vorbi și limba germană. Salar: 20—25 lei lunar.

Aviz. Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. Public că vând VINUL RISLING dia vitte proprii cu prețurile următoare: VIN NOU, VIN VECHIU.

Table listing exchange rates for various locations: Napoleondorl., Mărcel imperiale germane, London vista, Paris vista, Neto italiene.

R. TUZA giuvaergiu, Strada Mihael-Weiss 14 recomandă Onor. public depositul său bogat asortat de giuvaere.

Toate reparaturile de giuvaere vor fi prompt, solid și punctual executate.

Advertisement for stomach medicine featuring a picture of a medicine bottle and text: Important pentru cei ce suferă de stomac. Lipsa de apetit, dureri de stomac, greață, slăbiciune de stomac, mistuire grea, insomniu, lipsa de sânge etc.

Cursul pietei Braşov Din 4 Maiu n. 1909. Table listing market prices for items like Banonote rom., Argint român, Lire turcești, Seris. fonc. Albine 5%, Rubie Rusesei, Napoleondori, Galbeni, Mărcel germane.

Advertisement for Julius Friede & Co., Braşov, Sibiu. Cumpărați losuri de clasă numai din colectura principală. Special 1 premiu de 60,000 cor. precum și câștiguri de 400,000, 200,000, 2 à 100,000, 90,000, 2 à 80,000, 70,000; 2 à 600,000 etc. etc. 110,000 losuri 55,000 câștiguri așa, că tot al doilea los iese cu câștig.

Advertisement for TIPOGRAFIA A. Mureșianu Braşov, Târgul Inului Nr. 30. Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute execută orice comande cu promptitudine și acurateță, precum: IMPRIMATE ARTISTICE, CARȚI DE ȘTIINȚĂ, STATUTE, FOI PERIODICE, BILETE DE VISITĂ, PROGRAME ELEGANTE, BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ, ANUNȚURI.